

ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ
Αποστέλλεται μόνο Ηλεκτρονικά

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Αθήνα, 1 Οκτωβρίου 2014

Αριθ.Πρωτ.: 143

Επιτροπή αρθ.4 παρ.2β ν. 3345/2005

ΠΡΟΣ:
Δήμους και Περιφέρειες της Χώρας

Ταχ.Δ/ση : Σταδίου 27
Τ.Κ. : 10183 Αθήνα
Πληροφορίες : Δρ. Α. Καρβούνης
e-mail : a.karvounis@ypes.gr
Τηλέφωνο : 213-1364710
FAX : 213-1364713

ΘΕΜΑ: Διεθνείς Συνεργασίες ΟΤΑ α' και β' βαθμού

Με αφορμή την πρόσφατη ανάληψη των καθηκόντων των αιρετών εκπροσώπων των νέων δημοτικών και περιφερειακών αρχών που αναδείχθηκαν από τις αυτοδιοικητικές εκλογές της 18^{ης} και της 25^{ης} Μαΐου 2014, αναφορικά με το θεσμικό πλαίσιο, την επιχειρησιακή λειτουργία και τη χρηματοδοτική υποστήριξη των διεθνών συνεργασιών των δήμων και των περιφερειών, σας υπενθυμίζουμε τα εξής:

Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 219-221 του ν.3463/2006 και τις όμοιες των άρθρων 96, 101, 202 και 203 του ν.3852/2010, οι δήμοι και οι περιφέρειες αντιστοίχως συνεργάζονται με Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και με λοιπούς φορείς της αλλοδαπής (μόνον οι περιφέρειες), στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, για τη συμμετοχή τους σε ευρωπαϊκά και διεθνή δίκτυα πόλεων και περιφερειών, αδελφοποιήσεις πόλεων, σε ευρωπαϊκά και διεθνή προγράμματα, σε Ευρωπαϊκούς Ομίλους Εδαφικής Συνεργασίας καθώς και σε πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις και συμφωνίες για την αντιμετώπιση θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος.

Για τη συμβατότητα όλων των ανωτέρω δράσεων των δήμων και των περιφερειών με τις εθνικές πολιτικές, την εθνική και κοινοτική νομοθεσία, σε σχέση με το εύρος των αρμοδιοτήτων τους και με την επιφύλαξη των διεθνών υποχρεώσεων της χώρας απαιτείται η προηγούμενη σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας διυπουργικής Επιτροπής του άρθρου 4 παρ. 2β του ν.3345/2005 (ΦΕΚ 138 Α'), όπως κάθε φορά ισχύει.

Τα ανωτέρω εφαρμόζονται αναλογικά και για τους Συνδέσμους των ΟΤΑ.

1. Ευρωπαϊκά και Διεθνή Δίκτυα Πόλεων και Περιφερειών

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 219 παρ.1 του ν.3463/2006 και τις όμοιες διατάξεις των άρθρων 101, 202 και 203 παρ.1 και 2 του ν.3852/2010, οι δήμοι και οι περιφέρειες της χώρας συνεργάζονται με αντίστοιχους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης της αλλοδαπής για τη συμμετοχή τους σε ευρωπαϊκά και διεθνή δίκτυα τοπικών και περιφερειακών αρχών με σκοπό την προαγωγή και διευκόλυνση της διακρατικής, διαπεριφερειακής, διασυνοριακής και εδαφικής συνεργασίας και τη συμμετοχή τους σε ευρωπαϊκά προγράμματα. Για δε την καλύτερη εξυπηρέτηση των σκοπών του δικτύου δύνανται να συμμετέχουν σε αυτό κοινωνικοί φορείς με σκοπούς αντίστοιχους αυτών του δικτύου, καθώς και πανεπιστημιακά ή ερευνητικά ιδρύματα.

Το δίκτυο συστήνεται βάσει ενός κειμένου διακήρυξης και λειτουργεί βάσει συγκεκριμένου καταστατικού. Με τη διακήρυξή του, το δίκτυο καθορίζει την ονομασία, τους λόγους που οδήγησαν τα συμμετέχοντα μέρη στη σύστασή του, την αποστολή του, τους επιμέρους στόχους και δράσεις του, τα μέσα υλοποίησης των στόχων του καθώς και την έδρα του. Πέραν των στοιχείων της διακήρυξης, στο καταστατικό του δικτύου περιλαμβάνονται επιπλέον οι πόροι, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μελών, η διοίκησή τους και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την οργάνωση και τη λειτουργία τους.

Για τη συμμετοχή των ΟΤΑ σε αυτά τα δίκτυα απαιτείται απόφαση των οικείων συμβουλίων των συμμετεχόντων δήμων και περιφερειών. Ειδικότερα, όσον αφορά τα ευρωπαϊκά και διεθνή δίκτυα τοπικών και περιφερειακών αρχών που έχουν την έδρα τους στη χώρα μας, αυτά λειτουργούν σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 741 του ΑΚ ως αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρίες.

Για τη γραμματειακή υποστήριξη ενός διεθνούς δικτύου πόλεων και περιφερειών μπορεί να αποσπασθεί υπάλληλος από Δήμο ή Περιφέρεια μέλος του. Η απόσπαση γίνεται ύστερα από απόφαση του διοικούντος το δίκτυο οργάνου και σύμφωνης γνώμης του οικείου δημάρχου ή περιφερειάρχη. Η διάρκεια της απόσπασης είναι διετής με δυνατότητα ισόχρονης παράτασης. Η μισθοδοσία του αποσπασμένου βαρύνει τον οικείο Δήμο ή την Περιφέρεια.

Σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία, η δημιουργία ενός διεθνούς δικτύου τοπικών και περιφερειακών αρχών διανύει συγκεκριμένες φάσεις.

- i. Προσδιορισμός του επιδιωκόμενου στόχου (*rationale*)
- ii. Εξασφάλιση υποστήριξης (*support*)
- iii. Ανεύρεση εταίρων (*partners*)
- iv. Επιστημοποίηση της σχέσης (*convention*)
- v. Κατανομή αρμοδιοτήτων και οργανωτική δομή (*responsibilities - structure*)
- vi. Δημοσιοποίηση της συνεργασίας (*communication*)
- vii. Παρακολούθηση-αξιολόγηση δράσεων (*monitor-review*)

2. Αδελφοποιήσεις Πόλεων

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 220 του ν.3463/2006, οι δήμοι, στο πλαίσιο μακροχρόνιων συνεργασιών τους με αντίστοιχους οργανισμούς της αλλοδαπής, μπορούν να αναπτύσσουν τις κατά νόμο πρωτοβουλίες τους για θέματα που εμπíπτουν στις αρμοδιότητές τους και να προβαίνουν σε πράξεις αδελφοποίησης των πόλεών τους, με στόχο τη μεταξύ τους προαγωγή των οικονομικών, πολιτιστικών, μορφωτικών και κοινωνικών σχέσεων, δημιουργώντας στενότερους και σε φιλικό κλίμα δεσμούς. Οι αδελφοποιήσεις πόλεων γίνονται με απόφαση των οικείων συμβουλίων και ύστερα από τη σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας διυπουργικής Επιτροπής.

Σύμφωνα με την κοινή εμπειρία και τη διεθνή πρακτική, η οργάνωση και η προώθηση των διαδικασιών αδελφοποίησης προϋποθέτει μια υποστηρικτική δομή. Αυτή μπορεί να αποτελεί μέρος της τοπικής αρχής ή να είναι μια ανεξάρτητη οργάνωση, γνωστή ως Επιτροπή Αδελφοποιήσεων. Η Επιτροπή Αδελφοποιήσεων αποτελεί το κύριο όργανο συντονισμού και υλοποίησης των δράσεων αδελφοποίησης, στις οποίες μετέχουν οι αιρετοί της τοπικής αρχής όσο και κάτοικοι σε εθελοντική βάση (εναλλακτικά και εκπρόσωποι Μ.Κ.Ο. ή άλλων ενώσεων πολιτών). Όπως σημειώθηκε προηγουμένως, ο εθελοντισμός είναι η κινητήριος δύναμη των διεθνών συνεργασιών μεταξύ των Ο.Τ.Α.. Οποιαδήποτε μορφή λάβει η Επιτροπή το σημαντικό στοιχείο είναι η εξασφάλιση της συμμετοχής των οργανώσεων της τοπικής κοινωνίας. Οι πολιτιστικές, αθλητικές, καλλιτεχνικές, εθελοντικές ενώσεις είναι πάντοτε ενεργές και πρόθυμες να οργανώσουν και να υλοποιήσουν δράσεις αδελφοποίησης στις οποίες συμμετέχει η τοπική κοινότητα. Επίσης, τα σχολεία, είτε μέσω του διδακτικού προσωπικού, είτε με τη συνδρομή των μαθητών (e-twinning), πρωτοστατούν στις ανταλλαγές μεταξύ των Ο.Τ.Α.. Έργο της Επιτροπής Αδελφοποιήσεων είναι να διασφαλίσει:

- Την προετοιμασία και τον συντονισμό του προγράμματος δράσεων.
- Την εκτίμηση του οικονομικού κόστους των συγκεκριμένων δράσεων (έξοδα μετακινήσεων και διαμονής).
- Την αναζήτηση της αναγκαίας επιχορήγησης.
- Την εκπροσώπηση της τοπικής κοινωνίας.
- Την ενεργό συμμετοχή των κατοίκων.
- Τη συνέχεια των δράσεων, ανεξαρτήτως αλλαγών σε επίπεδο τοπικής αρχής.

3. Ευρωπαϊκός Όμιλος Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΟΕΣ)

Με τον Κανονισμό (ΕΚ) 1082/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Ιουλίου 2006 για τον Ευρωπαϊκό Όμιλο Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΟΕΣ), όπως τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό (ΕΕ) 1302/2013 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1082/2006 για τον ευρωπαϊκό όμιλο εδαφικής συνεργασίας (ΕΟΕΣ), θεσπίστηκαν οι Ευρωπαϊκοί Όμιλοι Εδαφικής Συνεργασίας, δυνάμει του άρθρου 175 εδαφ.γ της ΣΛΕΕ, το

οποίο προβλέπει ειδικές δράσεις προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της κοινωνικής, οικονομικής και εδαφικής συνοχής.

Μέλη του ΕΟΕΣ μπορούν να γίνουν οι ακόλουθες νομικές οντότητες που βρίσκονται στο έδαφος τουλάχιστον δύο (2) κρατών-μελών¹:

α) Κράτη μέλη ή αρχές σε εθνικό επίπεδο

β) Περιφέρειες

γ) Δήμοι

δ) Δημόσιες Επιχειρήσεις ιδιωτικού δικαίου (της οδηγίας 2004/17/ΕΚ)

ε) Επιχειρήσεις στις οποίες έχει ανατεθεί η παροχή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος

στ) Εθνικές, περιφερειακές, τοπικές αρχές ή οργανισμοί ή δημόσιες επιχειρήσεις Τρίτων χωρών².

Η συμμετοχή των φορέων της προηγούμενης παραγράφου σε ΕΟΕΣ εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής για τις διεθνείς συνεργασίες των ΟΤΑ .

Οι καταστατικοί σκοποί του ΕΟΕΣ συνίστανται στην προαγωγή της εδαφικής συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένης μίας ή περισσότερων συνιστωσών της διασυνοριακής, διακρατικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας μεταξύ των μελών του, για την ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην άρση των εμποδίων στην εσωτερική αγορά με την υποστήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής³.

Εκτός των ανωτέρω σκοπών, με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1299/2013 «Περί Καθορισμού ειδικών διατάξεων για την υποστήριξη του στόχου της Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης», για την υποστήριξη του στόχου της ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας οι ΕΟΕΣ δύνανται, επίσης, να είναι δικαιούχοι ενός Κοινού Σχεδίου Δράσης, ενδιάμεσοι φορείς διαχείρισης για την υλοποίηση μιας Ολοκληρωμένης Εδαφικής Επένδυσης, δικαιούχοι έργων ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας, διαχειριστικές αρχές ενός προγράμματος συνεργασίας ή μέρος αυτού⁴.

Ο ΕΟΕΣ, έχοντας νομική προσωπικότητα, διαθέτει όργανα για να εκτελεί τα καθήκοντά του. Ο ΕΟΕΣ διαθέτει τουλάχιστον τα εξής όργανα: τη συνέλευση, που αποτελείται από εκπροσώπους των μελών του, και το διευθυντή, ο οποίος εκπροσωπεί τον ΕΟΕΣ και ενεργεί για λογαριασμό του. Βέβαια, το καταστατικό μπορεί να προβλέπει πρόσθετα όργανα με σαφώς καθορισμένες αρμοδιότητες⁵.

¹ Βλ. άρθρο 3 παρ.1 του Κανονισμού (ΕΚ) 1082/2006, όπως ισχύει.

² Σύμφωνα με το νέο άρθρο 3α του Κανονισμού, «τρίτη χώρα ή ΥΧΕ θεωρείται ότι συνορεύει με ένα κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένων των εξόχως απόκεντρων περιοχών του, όταν η τρίτη χώρα ή η ΥΧΕ έχει κοινά χερσαία σύνορα με αυτό ή όταν, τόσο η τρίτη χώρα ή η ΥΧΕ όσο και ένα κράτος μέλος, είναι επιλέξιμα βάσει ενός κοινού προγράμματος θαλάσσιας διασυνοριακής ή διακρατικής συνεργασίας στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας ή είναι επιλέξιμα βάσει άλλου προγράμματος διασυνοριακής ή θαλάσσιας συνεργασίας ή συνεργασίας για θαλάσσιες λεκάνες, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων που χωρίζονται από διεθνή ύδατα».

³ Βλ. άρθρο 1 παρ.2 του Κανονισμού (ΕΚ) 1082/2006, όπως ισχύει.

⁴ Βλ. άρθρα 8, 10, 11 παρ.3, 21 και 22 του Κανονισμού (ΕΕ) 1299/2013 περί του καθορισμού ειδικών διατάξεων για την υποστήριξη του στόχου της Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας.

⁵ Βλ. άρθρο 10 του Κανονισμού (ΕΚ) 1082/2006, όπως ισχύει.

Σύμφωνα με το άρθρο 221 του ν.3463/2006, όπως συμπληρώθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 22 του ν. 3613/2007 (Φ.Ε.Κ. 263/Α΄/23.11.2007), για τις ανάγκες εκπλήρωσης των ανωτέρω καθηκόντων των ΕΟΕΣ, μπορεί να αποσπάται προσωπικό που υπηρετεί με οποιαδήποτε σχέση εργασίας σε φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα του άρθρου 1 παράγραφοι 2 και 3 του ν. 2000/1991 (ΦΕΚ 206 Α΄). Η απόσπαση διενεργείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού, ύστερα από αίτηση του ΕΟΕΣ, σύμφωνη γνώμη του οργάνου διοίκησης του οικείου φορέα και γραπτή συγκατάθεση του υπαλλήλου που αποσπάται. Οι αποδοχές αυτών που αποσπώνται για τις ανάγκες των ΕΟΕΣ βαρύνουν τον οικείο φορέα από τον οποίο αποσπώνται⁶.

Περαιτέρω, σύμφωνα με την υπ' αριθ.36808/30-6-2008 Κοινή Υπουργική Απόφαση «Ρύθμιση θεμάτων για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΚ) 1082/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5^{ης} Ιουλίου 2006 για τον Ευρωπαϊκό Όμιλο Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΟΕΣ)», ΕΟΕΣ που έχει την καταστατική του έδρα στην Ελλάδα συστήνεται ως αστική εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα του άρθρου 741 του ΑΚ, η οποία λειτουργεί σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τις προβλέψεις του Κανονισμού. Στην περίπτωση αυτή το καταστατικό του ΕΟΕΣ καταχωρίζεται στο οικείο Πρωτοδικείο, μετά από την έγκριση της αρμόδιας διυπουργικής Επιτροπής για τις διεθνείς συνεργασίες των ΟΤΑ, και μετά από αίτηση των μελών του. Ο ΕΟΕΣ αποκτά νομική προσωπικότητα από την ημερομηνία καταχώρησης του καταστατικού του στο Πρωτοδικείο της έδρας του.

Κατόπιν τούτου, υφιστάμενες ενώσεις φορέων, δίκτυα πόλεων και άλλες μορφές συνεργασίας με οποιαδήποτε νομική προσωπικότητα και αν λειτουργούν, που επιδιώκουν σκοπούς συναφείς με αυτούς του ΕΟΕΣ και έχουν την καταστατική τους έδρα στην Ελλάδα, μπορούν να μετατραπούν σε ΕΟΕΣ, μετά από απόφαση του οργάνου διοίκησής τους και έγκριση του Υπουργού Εσωτερικών, εφόσον προσαρμόσουν το καταστατικό τους προς τις ρυθμίσεις του Κανονισμού (ΕΚ) 1082/2006, όπως ισχύει.

Από τα ανωτέρω προκύπτει η ειδική φύση του ΕΟΕΣ, ο οποίος, καίτοι «αστική εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα», δηλαδή νομικό πρόσωπο του ιδιωτικού δικαίου, έχει επιφορτιστεί με καθήκοντα δημοσίου συμφέροντος, όπως προσδιορίζεται πρωταρχικά από τον Κανονισμό (ΕΚ) 1082/2006 και δευτερευόντως από άλλες πράξεις της Ένωσης, όπως ο Κανονισμός (ΕΕ) 1299/2013. Πρόκειται, ουσιαστικά, για «έναν οργανισμό δημοσίου δικαίου», κατά τους όρους της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ, η οποία ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία με το π.δ.60/2007 (ΦΕΚ Α΄64)⁷. Επομένως, η τυχόν εξομοίωση των ΕΟΕΣ με τις λοιπές αστικές εταιρίες των ΟΤΑ αγνοεί πρόδηλα την ειδική νομική του φύση και την αποστολή του που προσδιορίζεται πρωταρχικά από τον Κανονισμό (ΕΚ) 1082/2006.

6 Βλ. άρθρο 221 παρ.4δ του ν.3463/2006.

7 Σύμφωνα με το π.δ.60/2007, στην έννοια του «οργανισμού δημοσίου δικαίου» περιλαμβάνεται κάθε οργανισμός, ο οποίος (α) έχει συσταθεί με συγκεκριμένο σκοπό την κάλυψη αναγκών γενικού συμφέροντος που δεν εμπίπτουν στο βιομηχανικό ή εμπορικό τομέα, (β) έχει νομική προσωπικότητα και (γ) χρηματοδοτείται κατά το μεγαλύτερο μέρος από το κράτος, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου. Τα κριτήρια αυτά πληρούνται από κάθε νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου που ανήκει σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή και σε φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης οποιασδήποτε βαθμίδας.

4. Πολιτιστικές εκδηλώσεις

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 219 παρ.2 του ν.3463/2006 και των όμοιων διατάξεων του άρθρου 203 του ν.3852/2010 οι δήμοι και οι περιφέρειες μπορούν, πάντοτε στο πλαίσιο των συνεργασιών τους με αντίστοιχους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και λοιπούς φορείς της αλλοδαπής και των αρμοδιοτήτων τους, να πραγματοποιούν πολιτιστικές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις και ανταλλαγές αποστολών για την αντιμετώπιση θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος καθώς και να συνάπτουν συμφωνίες για την ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής τους.

5. Ευρωπαϊκά Προγράμματα

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 219 παρ.1 και 2 του ν.3463/2006 και τις όμοιες διατάξεις του άρθρου 203 παρ.1 και 2 του ν.3852/2010, οι δήμοι και οι περιφέρειες της χώρας συνεργάζονται με αντίστοιχους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης της αλλοδαπής, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους και υπό την επιφύλαξη των διεθνών υποχρεώσεων της Χώρας: ...β. σε ευρωπαϊκό επίπεδο, για τη συμμετοχή τους σε δίκτυα, προγράμματα και πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Συμβουλίου της Ευρώπης και σε λοιπούς ευρωπαϊκούς οργανισμούς.

Βασικό χρηματοδοτικό εργαλείο για τις διεθνείς συνεργασίες των ΟΤΑ συνιστά το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα 'Ευρώπη για τους Πολίτες, 2014-2020', το οποίο, μεταξύ άλλων, χρηματοδοτεί αδελφοποιήσεις και δίκτυα πόλεων και συνιστά, ιδιαίτερα για εκείνους τους ΟΤΑ που δεν διαθέτουν ευρείες εταιρικές σχέσεις με αντίστοιχους οργανισμούς της αλλοδαπής, σημαντικό μέσο για την ευρωπαϊκή τους δικτύωση (βλ. παρακάτω). Ωστόσο, εκτός από το εν λόγω ευρωπαϊκό πρόγραμμα, οι δήμοι και οι περιφέρειες δύνανται να αναζητήσουν πόρους και σε άλλα προγράμματα. Τα κυριότερα ανταγωνιστικά ευρωπαϊκά προγράμματα της ΕΕ για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2014-2020 παρατίθενται στον κάτωθι πίνακα:

Τίτλοι Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων	Συνολικός Προϋπολογισμός (σε εκατ. Ευρώ)	Ιστότοποι Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων
Συνδέοντας την Ευρώπη (ΔΣΕ) (Έργα στους τομείς των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών και της ενέργειας)	21.936,76	http://ec.europa.eu/transport/themes/infrastructure/index_en.htm#(mobility and transport sectors) http://ec.europa.eu/energy/mff/facility/connecting_europe_en.htm (energy sector) http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/connecting-europe-facility (digital agenda)
Ανταγωνιστικότητα των Επιχειρήσεων και των ΜΜΕ (COSME)	2.298,24	http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/cosme/
Erasmus+ (Εκπαίδευση, Κατάρτιση, Νεολαία και Αθλητισμός)	14.774,52	http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_en.htm

ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020 (Ερευνα και Καινοτομία)	79.401,83	http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/
Απασχόληση και Κοινωνική Καινοτομία (EaSI)	919,47	http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=89&langId=en&newsId=1093&furtherNews=yes
Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή (Life+)	3.456,66	http://ec.europa.eu/environment/life/index.htm
Ταμείο για το Άσυλο, τη Μετανάστευση και την Ένταξη	3.137,42	http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1402495136900&uri=CELEX:32014R0516
Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας	223,78	http://ec.europa.eu/echo/funding/financial_instrument_en.htm
Πρόγραμμα για τους καταναλωτές	188,83	http://ec.europa.eu/consumers/strategy-programme/financial-programme/index_en.htm
Δημιουργική Ευρώπη (Πολιτισμός)	1.462,72	http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/index_en.htm
Ευρώπη για τους Πολίτες (Αδελφοποιήσεις και Δίκτυα πόλεων, ευρωπαϊκή μνήμη)	185,47	http://eacea.ec.europa.eu/europe-for-citizens_en
3^ο Πρόγραμμα για την Υγεία	449,39	http://ec.europa.eu/health/programme/policy/index_en.htm
Ταμείο για την Εσωτερική Ασφάλεια	3.764,23	http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.150.01.0143.01.ENG
Δικαιοσύνη	377,60	http://ec.europa.eu/justice/grants1/programmes-2014-2020/justice/index_en.htm
Δικαιώματα και Ιθαγένεια	439,47	http://ec.europa.eu/justice/grants1/programmes-2014-2020/rec/index_en.htm

5.1 Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα ‘Ευρώπη για τους Πολίτες 2014-2020’

Το ευρωπαϊκό ανταγωνιστικό πρόγραμμα «Ευρώπη για τους Πολίτες, 2014-2020», που θεσπίστηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 390/2014 του Συμβουλίου της 14^{ης} Απριλίου 2014, είναι ένα σημαντικό μέσο που αποσκοπεί να ενθαρρύνει τα 500 εκατομμύρια κατοίκους της Ένωσης να διαδραματίσουν μεγαλύτερο ρόλο στην ανάπτυξη της Ένωσης. Με τη χρηματοδότηση προγραμμάτων και δραστηριοτήτων στις οποίες μπορούν να συμμετάσχουν οι πολίτες, το πρόγραμμα προωθεί την κοινή ιστορία και τις αξίες της Ευρώπης και ενθαρρύνει μια αίσθηση κυριότητας για τον τρόπο με τον οποίο αναπτύσσεται η Ένωση.

Στο πλαίσιο του γενικού στόχου της στενότερης επαφής της Ένωσης με τους Πολίτες, οι γενικοί στόχοι του προγράμματος είναι οι εξής:

- να βοηθήσει τους πολίτες να κατανοήσουν την Ένωση, την ιστορία και την πολυμορφία της,
- να προωθήσει την ευρωπαϊκή ιθαγένεια και να βελτιώσει τις συνθήκες για τη συμμετοχή των πολιτών στις δημοκρατικές διαδικασίες και στα κοινά, σε επίπεδο Ένωσης.

Ειδικοί στόχοι που θα επιδιωχθούν σε διακρατικό επίπεδο ή με ευρωπαϊκή διάσταση είναι οι εξής:

- ενίσχυση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τη μνήμη, την κοινή ιστορία και τις αξίες καθώς και το σκοπό της Ένωσης, δηλαδή την προαγωγή της ειρήνης, των αξιών της και της ευημερίας των λαών της μέσα από την τόνωση του διαλόγου, του προβληματισμού και της ανάπτυξης δικτύων,
- ενθάρρυνση της συμμετοχής των πολιτών στις δημοκρατικές διαδικασίες και στα κοινά σε ενωσιακό επίπεδο, με υποβοήθηση των πολιτών να κατανοήσουν τη διαδικασία χάραξης πολιτικής της Ένωσης και με την προώθηση ευκαιριών για κοινωνική και διαπολιτισμική δράση και εθελοντισμό σε επίπεδο Ένωσης.

Το πρόγραμμα υλοποιείται σε δύο σκέλη και σε μία οριζόντια δράση:

- Σκέλος 1: Ευρωπαϊκή μνήμη: Αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τη μνήμη, την κοινή ιστορία, καθώς και τις αξίες και το στόχο της Ένωσης.
- Σκέλος 2: Συμμετοχή στις δημοκρατικές διαδικασίες και στα κοινά: Ενθάρρυνση της συμμετοχής των πολιτών στις δημοκρατικές διαδικασίες και στα κοινά σε ενωσιακό επίπεδο.

Τα μέτρα σε αυτό το σκέλος είναι τα εξής:

- **Αδελφοποίηση πόλεων**
- **Δίκτυα πόλεων**
- Έργα της κοινωνίας των πολιτών

Μέτρο 1: Αδελφοποίηση πόλεων

Το μέτρο αυτό αποσκοπεί στην υποστήριξη έργων όπου θα συμμετέχει ευρύ φάσμα πολιτών από αδελφοποιημένες πόλεις σε θέματα που ευθυγραμμίζονται με τους στόχους του προγράμματος. Δίνεται προτεραιότητα σε έργα που έχουν ως στόχο τις προτεραιότητες οι οποίες ορίζονται κάθε χρόνο για το εν λόγω μέτρο. Κινητοποιώντας τους πολίτες σε τοπικό και ενωσιακό επίπεδο ώστε να συζητούν για συγκεκριμένα ζητήματα από την ευρωπαϊκή πολιτική ατζέντα, το μέτρο αυτό θα επιδιώξει να προωθήσει τη συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία χάραξης πολιτικής της Ένωσης και να αναπτύξει ευκαιρίες για κοινωνική δέσμευση και εθελοντισμό σε επίπεδο Ένωσης. Η αδελφοποίηση πρέπει να νοηθεί υπό ευρεία έννοια, δηλ. ως αναφερόμενη στους δήμους που υπέγραψαν ή έχουν δεσμευτεί να υπογράψουν συμφωνίες αδελφοποίησης, καθώς και στους δήμους που έχουν άλλες μορφές εταιρικών σχέσεων για την ενίσχυση της συνεργασίας και των πολιτιστικών δεσμών τους.

Οι αιτούντες πρέπει να είναι:

- Πόλεις/δήμοι
- Επιτροπές αδελφοποίησης
- Άλλοι μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί που εκπροσωπούν τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης.

Κάθε πρόταση πρέπει να περιλαμβάνει τα εξής:

- δήμους από **δύο (2) τουλάχιστον** συμμετέχουσες χώρες, μία εκ των οποίων να είναι κράτος μέλος της ΕΕ.
- τη συμμετοχή τουλάχιστον **εικοσιπέντε (25)** προσκεκλημένων συμμετεχόντων. «Προσκεκλημένοι συμμετέχοντες» είναι οι αλλοδαποί συμμετέχοντες που αποστέλλονται από τους δήμους εταίρους.

Η μέγιστη διάρκεια της συνάντησης είναι **21 ημέρες**, ενώ η μέγιστη επιδότηση που μπορεί να δοθεί ανά σχέδιο είναι **25.000 ευρώ**.

Μέτρο 2: Δίκτυα πόλεων

Δήμοι και ενώσεις που συνεργάζονται σε ένα κοινό θέμα με μακροπρόθεσμη προοπτική μπορεί να επιθυμούν να αναπτύξουν δίκτυα πόλεων για να κάνουν τη συνεργασία τους περισσότερο βιώσιμη. Η δικτύωση μεταξύ δήμων για θέματα κοινού ενδιαφέροντος φαίνεται να είναι ένα σημαντικό μέσο για τη διευκόλυνση της ανταλλαγής καλών πρακτικών. Η αδελφοποίηση είναι ένας ισχυρός δεσμός για τους δήμους. Ως εκ τούτου, το δυναμικό των δικτύων που δημιουργούνται από μια σειρά δεσμών αδελφοποίησης πόλεων θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για την ανάπτυξη θεματικής και μακροχρόνιας συνεργασίας των πόλεων. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστηρίζει την ανάπτυξη τέτοιων δικτύων, τα οποία είναι σημαντικά για την εξασφάλιση διαρθρωμένης, έντονης και πολύπλευρης συνεργασίας, συμβάλλοντας έτσι στη μεγιστοποίηση του αντικτύπου του προγράμματος.

Τα δίκτυα πόλεων αναμένεται:

- να ενσωματώνουν ένα φάσμα δραστηριοτήτων γύρω από τα θέματα κοινού ενδιαφέροντος που θα εξεταστούν στο πλαίσιο των στόχων ή των ετήσιων προτεραιοτήτων του προγράμματος
- να έχουν καθορισμένες ομάδες-στόχους για τις οποίες τα επιλεγμένα θέματα είναι ιδιαίτερα σημαντικά και να συμμετέχουν δραστήρια σε αυτά μέλη της κοινότητας στον θεματικό τομέα (δηλ. ειδικοί, τοπικές ενώσεις, πολίτες και ομάδες πολιτών που ενδιαφέρονται άμεσα για το θέμα κ.λ.π.)
- να λειτουργούν ως βάση για μελλοντικές πρωτοβουλίες και δράσεις μεταξύ των πόλεων που συμμετέχουν, όσον αφορά τα θέματα που εξετάζονται ή ενδεχομένως άλλα θέματα κοινού ενδιαφέροντος.

Για να είναι επιλέξιμοι, οι αιτούντες πρέπει να εδρεύουν σε μία από τις χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα και να είναι:

- Πόλεις/δήμοι ή οι επιτροπές αδελφοποίησης ή τα δίκτυά τους.
- Άλλα επίπεδα αρχών τοπικής/περιφερειακής αυτοδιοίκησης.
- Ομοσπονδίες/ενώσεις αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης.
- Μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί που εκπροσωπούν τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης

Εκτός από τη φύση των αιτούντων, οι μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί της κοινωνίας των πολιτών μπορούν να είναι εταίροι σε αυτά τα έργα.

Ένα σχέδιο πρέπει να προβλέπει τα εξής:

- τη συμμετοχή δήμων από **τέσσερις (4)** τουλάχιστον συμμετέχουσες χώρες, μία εκ των οποίων να είναι κράτος μέλος της ΕΕ·
- να περιλαμβάνει τουλάχιστον 30% προσκεκλημένους συμμετέχοντες. Οι «προσκεκλημένοι συμμετέχοντες» είναι διεθνείς συμμετέχοντες απεσταλμένοι των επιλέξιμων εταίρων·
- το 30% των συμμετεχόντων κάθε εκδήλωσης να προέρχεται από επιλέξιμες χώρες εκτός της χώρας υποδοχής.
- 4 εκδηλώσεις σε οποιαδήποτε από τις επιλέξιμες χώρες.

Η μέγιστη διάρκεια ενός σχεδίου είναι **24 μήνες**, ενώ το μέγιστο επιλέξιμο ποσό για επιδότηση σχεδίου στο πλαίσιο αυτού του μέτρου είναι **150.000** ευρώ. Να σημειωθεί επίσης ότι σε αυτό το μέτρο, και όχι για τις αδελφοποιήσεις πόλεων, εφαρμόζεται **προχρηματοδότηση 50%** της συνολικής επιδότησης.

Μέτρο	Προθεσμία υποβολής	Περίοδος επιλεξιμότητας: Τα σχέδια πρέπει να ξεκινήσουν μεταξύ
Μέτρο 1 Αδελφοποιήσεις Πόλεων		
Φάση 1	1 Μαρτίου	1 ^{ης} Ιουλίου του έτους λήξης της προθεσμίας και 31 ^{ης} Μαρτίου του έτους που έπεται του έτους λήξης της προθεσμίας
Φάση 2	1 Σεπτεμβρίου	1 ^{ης} Ιανουαρίου και 30 ^{ης} Σεπτεμβρίου του έτους που έπεται του έτους λήξης της προθεσμίας
Μέτρο 2 Δίκτυα πόλεων		
Φάση 1	1 Μαρτίου	1 ^{ης} Ιουνίου και 31 ^{ης} Δεκεμβρίου του έτους λήξης της προθεσμίας
Φάση 2	1 Σεπτεμβρίου	1 ^{ης} Ιανουαρίου και 30 ^{ης} Ιουνίου του έτους που έπεται του έτους λήξης της προθεσμίας

Περαιτέρω πληροφορίες για το εν λόγω πρόγραμμα μπορείτε να αναζητήσετε στη σχετική ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών, που έχει οριστεί ως εθνικό σημείο επαφής:

http://efc.ypes.gr/?page_id=30

αλλά και στην ιστοσελίδα του Προγράμματος:

http://eacea.ec.europa.eu/europe-for-citizens_en

6. Επιτροπή ελέγχου διεθνών και ευρωπαϊκών συνεργασιών των δήμων και των περιφερειών: Διαδικασία χορήγησης σύμφωνης γνώμης

Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 219 παρ.3 και 220 παρ.3 του ν.3463/2006, καθώς και τις όμοιες διατάξεις του άρθρου 203 παρ.4 του ν.3852/2010 για τη συμβατότητα όλων των ανωτέρω δράσεων των δήμων και των περιφερειών με τις εθνικές πολιτικές, την εθνική και κοινοτική νομοθεσία, σε σχέση με το εύρος των αρμοδιοτήτων τους και με την επιφύλαξη των διεθνών υποχρεώσεων της χώρας **απαιτείται η προηγούμενη σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας διυπουργικής Επιτροπής του άρθρου 4 παρ. 2β του ν.3345/2005 (ΦΕΚ 138 Α')**, όπως κάθε φορά ισχύει.

Η δε διαδικασία υποβολής των αιτημάτων των δήμων και περιφερειών προς την εν λόγω Επιτροπή για τη χορήγηση της σχετικής σύμφωνης γνώμης, οφείλει να πληροί τουλάχιστον τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- i. Κάθε πρόταση δήμου ή περιφέρειας για τη συμμετοχή τους σε μια από τις ανωτέρω μορφές συνεργασίας, κρίνεται σκόπιμο να συνοδεύεται από απόφαση του οικείου συμβουλίου.
- ii. Η απόφαση του συμβουλίου πρέπει να είναι επαρκώς αιτιολογημένη. Η αιτιολογία της απόφασης του συμβουλίου πρέπει να αποτυπώνει με αναλυτικό τρόπο την προστιθέμενη αξία και τους τομείς της εν λόγω συνεργασίας με τον αλλοδαπό ΟΤΑ, οι οποίοι δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν το εύρος των αρμοδιοτήτων που ο νόμος έχει προβλέψει για τους δήμους και τις περιφέρειες, τους σκοπούς, τα θέματα κοινού ενδιαφέροντος, τις προβλεπόμενες δαπάνες και να συνοδεύεται με κάθε δυνατή λεπτομέρεια από στοιχεία για τον αντίστοιχο οργανισμό με τον οποίο υπάρχει η βούληση συνεργασίας ή του δικτύου στο οποίο προτίθεται να συμμετάσχει. Ειδικότερα, στην περίπτωση των αδελφοποιήσεων πόλεων, θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι οι αδελφοποιήσεις αποτελούν το επιστέγασμα και όχι την απαρχή μιας συνεργασίας μεταξύ δύο ΟΤΑ.
- iii. Η απόφαση των οικείων συμβουλίων, με όλα τα συνοδευτικά έγγραφα, πρέπει να αποστέλλεται άμεσα και έγκαιρα στη Γραμματεία της τριμελούς Επιτροπής. Τούτο είναι απαραίτητο προκειμένου, προ της χορήγησης της αιτούμενης σύμφωνης γνώμης, να καταστεί δυνατή ενδεχόμενη επικοινωνία των μελών της Επιτροπής με τους ενδιαφερόμενους φορείς για παροχή περαιτέρω διευκρινίσεων. Σε αντίθετη περίπτωση, η Επιτροπή δεν θα εξετάζει αίτημα που αποστέλλεται στη Γραμματεία της καθυστερημένα ή συνοδευόμενο από ελλιπή στοιχεία.
- iv. Σε περίπτωση που η Επιτροπή κρίνει αιτιολογημένα πως η συμμετοχή τυχόν ενδιαφερομένου ημεδαπού δήμου ή/και περιφέρειας σε διεθνείς συνεργασίες δεν είναι σύμφωνη με το διεθνές, κοινοτικό ή εθνικό δίκαιο, λαμβανομένων υπόψη των αρμοδιοτήτων του ενδιαφερομένου μέλους, ή ότι η συμμετοχή αυτή δεν δικαιολογείται για λόγους δημόσιου

συμφέροντος ή γενικής πολιτικής της χώρας, με απόφασή της δύναται να απορρίψει το σχετικό αίτημα.

- ν. Μετά τη λήψη της σύμφωνης γνώμης και την υλοποίηση της προτεινόμενης συνεργασίας, οι εμπλεκόμενοι δήμοι και περιφέρειες, στο πλαίσιο της τακτικής ενημέρωσης του σχετικού μητρώου της Επιτροπής με τις εγκριθείσες πρωτοβουλίες, οφείλουν να μεριμνούν για την αποστολή στη Γραμματεία της Επιτροπής των σχετικών εγγράφων ή παραδοτέων (π.χ. τελικά κείμενα συμφωνιών ή πρωτοκόλλων αδελφοποίησης, έντυπα και οδηγοί στο πλαίσιο ευρωπαϊκών προγραμμάτων).

Η μη λήψη της σύμφωνης γνώμης της Επιτροπής από τους εμπλεκόμενους σε διεθνείς συνεργασίες ΟΤΑ, εκτός της παρεπίπτουσας πειθαρχικής ευθύνης των αιρετών οργάνων τους (άρθ.233, ν.3852/2010), συνεπάγεται και αδυναμία υλοποίησης των σχετικών δράσεων (π.χ. μη θεώρηση των σχετικών ενταλμάτων για τις δαπάνες μετακίνησης αιρετών και υπαλλήλων των ΟΤΑ από τις αρμόδιες υπηρεσίες των Επιτροπών του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή άρνηση έγκρισης των μετακινήσεων εκπροσώπων ΟΤΑ σε χώρες εκτός ΕΕ από τις υπηρεσίες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων).

7. Μετακινήσεις εκπροσώπων ΟΤΑ στο εξωτερικό

Τέλος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 220 παρ.3 του ν.3463/2006, για τη μετακίνηση κάθε εκπροσώπου Δήμου στο εξωτερικό για τις ανάγκες των αδελφοποιήσεων απαιτείται απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, εφόσον για την αδελφοποίηση έχει προηγηθεί η σύμφωνη γνώμη της ανωτέρω Επιτροπής.

Επίσης, όσον αφορά τις λοιπές μετακινήσεις εκπροσώπων των ΟΤΑ στο εξωτερικό, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 18 παρ.15 του ν.4071/2012, ο Γενικός Γραμματέας της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης είναι αρμόδιος για την έγκριση της μετακίνησης αιρετών και υπαλλήλων των ΟΤΑ σε χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για τη μετακίνηση των αιρετών και υπαλλήλων των δήμων και των περιφερειών στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για υπηρεσιακούς λόγους δεν απαιτείται η ως άνω έγκριση και αρκεί η απόφαση του οικείου συμβουλίου.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για κάθε διευκρίνιση επί των ανωτέρω θεμάτων.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Αντώνιος Καρβούνης

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1) Υπουργείο Εξωτερικών

(α) Ε1 Δ/νση Μορφωτικών και Πολιτιστικών Υποθέσεων

(E-mail: e01@mfa.gr)

(β) Ειδική Νομική Υπηρεσία

Ζαλοκώστα 10, Τ.Κ.10671 Αθήνα

2) Αποκεντρωμένες Διοικήσεις του Κράτους

Γραφεία κκ. Γενικών Γραμματέων

3) Ελεγκτικό Συνέδριο

Βουρνάζου 4 & Τσόχα

Τ.Κ.11521 ΑΘΗΝΑ

(E-mail: couraudi@otenet.gr & grammatia.gen.epitropou@elsyn.gr)

4) ΕΟΕΣ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΙΑ

Βύρωνος 29, Τ.Κ. 10558 Αθήνα

(E-mail: amfiktio@otenet.gr)

5) ΕΟΕΣ ΕΥΞΕΙΝΗ ΠΟΛΗ

Σ. Πέτρουλα 3, ΤΚ 13341 Άνω Λιόσια

(E-mail: epolis@efxini.gr)

6) Κ.Ε.Δ.Ε.

Ακαδημίας 65 και Γεναδίου 8,

Τ.Κ 10678 Αθήνα

(E-mail: info@kedke.gr)

7) Ε.Ν.Π.Ε.

Μεσογείων 15, Τ.Κ 11526 Αθήνα

(E-mail: info@enpe.gr)

8) ΠΕΔ της Χώρας

9) Ελληνική Εταιρεία Τοπικής

Ανάπτυξης & Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ ΑΕ.),

Μυλλέρου 73-77, Τ.Κ. 104 36 ΑΘΗΝΑ

(E-mail: info@eetaa.gr)

10) Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα

Βασ.Σοφίας 2, Τ.Κ 10674 Αθήνα

(α) Αναπληρωτή Επικεφαλής της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα, κ. Α. Περουλάκη

(E-mail: Argyris.Peroulakis@ec.europa.eu)

(β) Επικεφαλής Συντονισμού Δικτύων

Ευρωπαϊκής Πληροφόρησης Europe Direct, κα Κ. Σόκολη (E-mail:

Katerina.SOKOLI@ec.europa.eu)

11) Γραφείο Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Ελλάδα

Λεωφ. Αμαλίας 8, Τ.Κ 10557 Αθήνα
(E-mail: erathinai@europarl.europa.eu)
(α) Προϊστάμενο και επικεφαλής του Γραφείου,
κ. Λ. Αντωνακόπουλο
(E-mail:
leonidas.antonakopoulos@europarl.europa.eu)
(β) Αναπληρωτή επικεφαλής του Γραφείου, κ.
Α. Καϊλή

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο κ. Υπουργού
- Γραφείο κ. Αναπληρωτή Υπουργού
- Γραφείο κ. Υφυπουργού
- Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα
- Γραφείο κ. Γενικού Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών
- Δ/ση Μηχανοργάνωσης και Η.Ε.Σ. (με την παράκληση να αναρτηθεί στο site του Υπουργείου, στη διαδρομή: Το Υπουργείο-Πολιτικές και δράσεις-Διεθνή & Ευρωπαϊκά Θέματα ΟΤΑ-Νομικό πλαίσιο διεθνούς δράσης ΟΤΑ-Εγκύκλιοι)
- Δ/ση Οικονομικής και Αναπτυξιακής Πολιτικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης